

8

HOĆE LI NAS BITI ZA POD ŠLJIVU

Već smo pomenuli jedno naizgled formalno pitanje, koje može da nas dovede do zanimljivih nalaza: koji rat je u kremanskom proročanstvu označen nazivom *Opšti rat*? Znamo da su između dva rata analitičari navodili tvrdnju Tarabića da, posle Prvog, ratova više neće biti; prvo značenje termina *Opšti rat* moglo je, dakle, da bude samo *Prvi svetski*. U to možemo i da se uverimo: godine 1928, dr Kazimirović je naveo podatak koji bi mogao da posluži za proveru te tvrdnje:

Po ubistvu kralja Aleksandra Obrenovića, doći će druga loza da vlada, ali će posle toga nastati „opšti rat“, u kome će se silna krv proliti. [10]

Ostaje, dakle, da je „opšti“ bio Prvi svetski rat... Uzaludna je bila nada da je bar negde najavljen Drugi pre nego što se već uveliko razbuktao. Ipak, 11 godina posle navedenog teksta u *Vremenu*, Hitler je napao Čehoslovačku i time započeo užas koji će se zaustaviti tek posle nekoliko desetina miliona žrtava. Naravno da se tada još nije znalo da će taj požar zahvatiti ogroman deo sveta, ali kao što smo već videli, dr Radovan Kazimirović je iste te 1939. godine požurio da nove događaje uklopi u kremansko proročanstvo, čak i po cenu neslaganja sa samim sobom. Ne znajući da se svet nalazi na pragu najvećeg organizovanog oružanog sukoba, dr Kazimirović je *Opšti* (Prvi svetski) preimenovao u *Evropski rat*, da bi izrazu *Opšti rat* dodelio novo značenje: *bune i revolucije!*

Po svoj prilici, dr Kazimiroviću se učinilo da će politička napetost, koja je tada narasla u svetu, prerasti u novu radničku revoluciju, pa je odlučio da ispod takve prognoze potpiše Mitra Tarabića. Kao i obično, nije imao sreće, ali je bar lansirao novo značenje termina „Opšti rat”. Godine su prošle, Drugi svetski rat je protutnjao svetom, Golubović i Malenković još jednom su izmenili kontekst tim rečima i prilagodili ih događajima. Tako su ovi autori u svojoj knjizi iz 1982. godine izraz *Opšti rat* u fusnoti razjasnili rečima „*Tarabić tako naziva Drugi svetski rat*” [25]. Ali čak i ova tvrdnja bila je kratkog veka - važila je samo u prva dva izdanja knjige, a u sledećem izdanju (1986) isti izraz praćen je fusnotom u kojoj stoji da je *Opšti rat* ustvari *Treći svetski rat* [25]. Pošto su tako Prvi i Drugi svetski rat ostali bez naziva, u trećem izdanju knjige ponovo je proradila invencija autora pa su se pojavili brojni citati „autentičnih” spisa prote Zaharija u kojima su kremanski proroci navodno najavili nešto što će se u svim narednim izdanjima zvati (*Prvi veliki rat* i *Drugi velikački rat*). Zašto je prvi dobio epitet *veliki* a drugi *velikački*, ostaće tajna.

Izraz *Opšti rat*, dakle, u svoje vreme uspešno je iskorišćen za označavanje Prvog i Drugog svetskog rata (svakog u svoje vreme), ali to ne znači da treba zanemariti i preostala dva neiskorišćena značenja: „*Bune i revolucije*” i „*Treći svetski rat*”. Koji od njih će predstavljati „dobitnu kombinaciju” za kremanske proroke i šansu da analitičari tvrde da su to što se dogodilo (ma šta to bilo) najavili decenijama unapred?

Nijedan. Devedesetih godina zahvatilo nas je nešto što nisu bile ni bune ni revolucije, ni Treći svetski, a ponajmanje Opšti rat. Nešto što niko nije čak ni naslutio, a kamoli najavio ili „video”: građanski rat i sukob sa najvećom vojnom alijansom na svetu. Bile su to avanture u kojima je srpski narod izgubio ne samo na hiljade života i velike teritorije, nego i propagandnu bitku, a to znači - svoje dostojanstvo.

Da li je moguće da su Tarabići, koji su, po tvrdnji analitičara, nepogrešivo videli sve važnije događaje iz bliske i daleke budućnosti, jednostavno propustili da pomenu tako markantna previranja koja su nas snašla na samom kraju milenijuma?

Svi će nas ceniti i voleti

Naprotiv, dugo se tvrdilo da su Tarabići „videli” da u našoj zemlji zadugo neće biti ratnih sukoba. Proročanstvo koje je sve do početka građanskog rata 1991. godine (kada je izašlo osmo izdanje knjige autora Golubovića i Malenkovića) nalazilo svoje mesto u poglavlju „*O životu u našoj carevini*”, započinje ovako:

Vrijeme mira i izobilja trajće dugo. Rodiće se mlogo koljena koja će živjeti i umrijeti u miru, a da za rat budu doznawali samo preko mudrijeh knjiga, riječi i raznijeh prikaza... Naša carevina će ojačati i de se god budne čulo ime naše, svi će nas cijeniti i voljeti. [25]

S obzirom na to da autori zastupaju tezu da su sva kremanska proročanstva nepogrešiva, ovo je (zajedno sa celim poglavljem) bez objašnjenja iščezlo iz svih kasnijih izdanja knjige, valjda zato što se odjednom pokazalo da se baš ništa od njega nije ostvarilo. Vreme izobilja se nenadano brzo završilo, posle Drugog svetskog rata kod nas nijedno koleno (generacija) nije „živelo i umrlo u miru“. Isto tako je postala deplasirana i tvrdnja da će „naša carevina ojačati“ i da će nas „svi ceniti i voleti“, jer nas je baš tih godina svet izolovao sankcijama, a nedugo posle toga bili smo izloženi bombardovanju.

Na ovo volšebno iščezavanje proročanstva iz knjige niko tada nije obratio pažnju niti se zapitao da li još uvek važi tvrdnja autora da postoje spisi u kojima je prota Zaharije to zapisao. Ali, čim se građanski rat u Bosni razbuktao, mnogi su požurili da pronađu proročanstvo kojim su kremanski proroci najavili ove sukobe. Entuzijazam čitalaca učinio je svoje i oni su ipak uverili sebe da su ga našli, ne samo u knjizi autorskog tandema Golubović-Malenković, nego i kod dr Radovana Kazimirovića:

Naša će vojska, kume, dugo u Višegradu zastati. Višegrad će dugo biti ni u našim ni u neprijateljskim rukama. Ali, kad jednom velike sile nadjačaju, kad neprijatelju pukne po glavi, ondakar će naša vojska lako preći i uzeti cijelu Bosnu i Hercegovinu... Tada će se naša Srbija mnogo proširiti. [23] [25]

Ovo proročanstvo nastalo je doterivanjem jednog dela teksta objavljenog u *Velikoj Srbiji* 1916. godine u kome je, kao što smo već videli, opisano ono što se već dogodilo prilikom prvog upada austrijske vojske preko Drine. Kasniji autori smeštali su ga u razne kontekste i periode, čak i u hipotetični Treći svetski rat. Jedna od poslednjih „selidbi“ ovog proročanstva odigrala se tokom 90-tih godina, posle početnih uspeha koje je srpska vojska imala u građanskom ratu, jer je Višegrad automatski prihvaćen kao eufemizam za celu Bosnu i Hercegovinu. Kasniji preokret situacije na ratištu (a naročito veza između *nadjačavanja velikih sila i napretka naše vojske*) ipak nije podr-

žao ovu tezu, pa je isto proročanstvo pretrpelo još jedan „premeštaj“, iz sadašnjosti u neku hipotetičnu budućnost. Tada je ova proročka vizija začinjena konstatacijom da su njom „oni (Tarabići) tačno predvideli gde će pasti konačna odluka“ [25].

Naravno da su i druge sukobljene strane „dopisivale“ kremansko proročanstvo onako kako im je odgovaralo. Tek što je započeto bombardovanje srpskih gradova od strane vazdušnih snaga NATO pakta, u zagrebačkom *Jutarnjem listu* pojavio se citat [16] iz koga jasno sledi da su...

...dva nepismena srpska seljaka, Miloš i Mitar Tarabić, još sredinom 19. stoljeća previdjeli udare NATO-a na Jugoslaviju:

„Srbi će se naći na granici, ali neće znati stati. Cijeli svemir će ih moliti da se smire i čuju glas dobrote u svojim srcima, ali neće otvoriti ogledala svoje duše. Neće poslušati zakon životnog smisla. Mržnja će se pretvoriti u besmisao, izbit će rat. Sile koje će ratovati imat će veliko znanje (...), borit će se i na zemlji i u zraku i na vodi. Iznad ove zemlje (Srbije) vodit će se rat u zraku.“ [16]

Ovo proročanstvo, pisano jezikom i stilom koji nikako nije mogao da potekne od nepismenog srpskog seljaka iz 19. veka, u *Jutarnjem listu* je praćeno slikom naslovne strane knjige „Kremansko proročanstvo - šta je bilo, šta nas čeka“ [25], čime je podmetnuta sugestija da je pasus prenet iz te knjige. Čak je dodata i oznaka (...) za navodno izostavljen deo citata, kako bi se upotpunila iluzija autentičnosti. U dugoj listi „proročanstava koja su se do sada ispunjavala s nevjerovatnom tačnošću“, našao se, dakako, i „raspad druge Jugoslavije i osamostaljenje Slovenije, Hrvatske, BiH i Makedonije“. Naveden je i podatak da su ova proročanstva „značajno cenzurirana“ jer se u njima „navješćuje ponor srpstva i nikako se ne uklapa u srpsku junačku mitologiju“ [16]. Za svaki slučaj, autor članka se potrudio da odbije čitaoca od pomisli da pročita knjigu „Kremansko proročanstvo - šta je bilo, šta nas čeka“, jer je „kraćena i nakićena pretencioznim tumačenjima“. (sic!)

Zapaljeni ljudi padaju s neba

Tokom bombardovanja Srbije, dosta se govorilo i o dramatičnom proročanstvu u kome se navodi kako će „celo nebo nad Požegom goreti jednog dana kao zapaljeno i ozgo padaće u plamenu lađe i ljudi“. Ovo proročanstvo dr Kazimirović nigde ne pominje, ali se kod Golubovića i Malenkovića ono skoro

bez izmene provlači od prvog do poslednjeg izdanja knjige. Ipak, i ovde postoje razlike u načinu kazivanja. U prvom i u drugom izdanju, citira se dobar deo knjige „Oj Užice mali Carigrade” u kojoj *Mladen St. Đuričić* opisuje ratne događaje iz 1915. godine. Ovde je celo proročanstvo ispričano kroz reči junaka knjige *Čedomira Zaharića* (unuka prote Zaharija), koji u dramskoj radnji knjige iznosi priču *Mihailu Zotoviću*, uz tvrdnju da ona nije zapisana nego mu je prota Zaharije usmeno preneo:

- *Kojim dobrom, Čedo?*

- *Nema više dobra, gospodin-načelniče! U ovim mutnim danima kad se ovoliko piše o Tarabićima i mom dedi Zahariji, ostalo je još nešto nezapisano, ni ranije u aktima ministarstva untrašnjih dela, ni kod Pere Todorovića u Ogledalu, pa ni sad ovaj Kazimirović...*

- *Šta nam sad to vredi, Čedo?*

- *Čuvao sam jednu tajnu celog veka, a sad... ne bih hteo da sa mnom propadne. Ja sam, znate, rezervni kapetan, pa moram s vojskom... I dugo sam mislio - kome da poverim dedovu tajnu? Čudna je... Pa sam smislio da je poverim vama, a vi - kako znate? Ponavljam: čudna je, a nije poznata! (...) A preneću vam njegovu tajnu tačno onako kako je meni kazao. Vraćao sam se, priča djed, s vidovnjakom Tarabićem sa vašara u Požezi. Na izmaku iz Požeškog polja on se stade osvrtati preko te prostrane ravnice i zagledati u nebo: „Ja mili Bože, kuma-Proto, čudesni čuda što će se desiti! Vidiš li koliko je ovo Požeško polje? Jednoga dana biće puno zapaljenih ljudi, koji će buktati kao luče i padati ozgo s neba!”*

- *E, kume Matija, sad i ja vidim da si zaista poludio! Šta to buncaš, more? Otkud živi ljudi na nebu pa da ozgo padaju zapaljeni?*

- *Nema ih sad kuma-Proto, ali će ih uskoro biti na nebu više nego ‘tica. Leteće na lađama, s topovima...*

- *Budibogsnama, kuma-Mitre, prekrsti se! Probudi se, more!*

- *Ne spavam, kume, ni noću, nekmoli sad u putu... Vidi i dobro upamti; ako ne dočekaš ti kuma-Proto, dočekaće bar neko tvoj.*

Pogledaj: celo nebo nad ovom našom Požegom goreće jednog dana kao zapaljeno i ozgo padaće u plamenu lađe i ljudi i biće puno polje izgorelih ka' ugljen!

- A ko će se to tući u nebu nad Požegom. I s kim?

- E, to je to, što je najčudnovatije, kume: Nisu Srbi! Kao da je Srba nestalo u Srbiji, pa neko drugi nad njom... Pobiće se kuma-Proto, strašno Rusi sa Talijanima. Vidim puno to polje izgorelih lađa spaljeni' krila, i živih ljudi u plamenu, još više izgorelih, pa se, kume, smanjili ko deca! [25]

Izgleda kao da su autori već u trećem izdanju knjige zaboravili šta su napisali u prva dva, pa su tvrdili da o tome „*imamo sačuvan zapis prote Zaharija*“, posle čega sledi isto proročanstvo, ispričano istim rečima! Prot a Zaharije, naravno, nije mogao da ima knjigu koja je napisana posle njegove smrti, a ni Mladen St. Đuričić nije mogao da zna šta je prot a zapisao, tim pre što je tvrdio da to i nije zapisao.

Jedina novina u trećem izdanju jeste ta što je događaj vremenski prenet iz Prvog u neki budući rat, pa je priča našla mesto u poglavlju pod naslovom „*Svet razdvojen na dva dela i Treći svetski rat*“. Zanimljivo je i to da se počev od tog izdanja kao izvor više ne pominje Đuričićeva knjiga; o tom izvoru ostao je da svedoči samo plemeniti književni jezik i stil kojim je događaj ispričan, upadljivo različit od konciznog reporterskog načina pripovedanja, приметnog kod svih ostalih proročanstava (Dragoljub Golubović je bio novinar).

Naravno da sada možemo samo da nagađamo koji je razlog za ovako grubu prepravku činjenica. Jedan od mogućih zaključaka jeste da su se Golubović i Malenković predomislili zato što je iskrasao problem u vezi sa autor-skim pravima pisca knjige *Oj Užice mali Carigrade*, verovatno pravog autora ovog „proročanstva“.

Kako od stabla šljive napraviti barjak

Postoji još jedna proročka vizija koja se pripisuje Tarabićima, a u poslednje vreme postala je veoma aktuelna. To je zloslutno predskazanje o tome kako će Srba ostati koliko „*za pod jednu šljivu*“. Zanimljivo, ali mada se ovo proročanstvo danas često navodi, ono se zapravo ne pojavljuje ni u jednoj knjizi ili pisanom novinskom tekstu koji govori o kremanskom proročanstvu. Zapravo, ne pojavljuje se sve do skorih dana, ali ga ni sada niko ne navodi u

izvornom obliku nego se svi samo pozivaju na njega, kao da se ono podrazumeva!

Otkud onda to proročanstvo i ko ga je i kada lansirao? Danas smo izloženi takvoj poplavi informacija da je teško načiniti detaljan pregled koji bi nam otkrio gde se ono prvi put pojavilo, ali pada u oči činjenica da ga štampa u Hrvatskoj veoma rado pominje; skoro da nema govora o kremanskom proročanstvu u nekom od medija, a da se ne pomene i ova zloslutna vizija o užasnom pomoru srpskog stanovništva.

Bez obzira na to da li je ovo proročanstvo uvezeno ili je rezultat naše mazohističke invencije, nema sumnje da su motivi za njegovu „puštanje u promet“ političke prirode. Ovu navodnu proročku viziju ne pominju ni autori Golubović i Malenković, ali su oni vešto smislili kako da u jednom od kasnijih izdanja svoje knjige nepoznatom autoru ovog „proročanstva“ zadaju protivudarac. Jednostavno su šljivu preimenovali u barjak i tako jednim potezom pera od pesimističke legende napravili optimističku, pri čemu su je ponovo pripisali Milošu i Mitru Tarabiću:

Doći će dan kada će svi Srbi opet stati pod jedan barjak! [25]